

Iktatószám:

OM azonosító:200960

**BÁCSALMÁS KISTÉRSÉGI TÖBBCÉLÚ TÁRSULÁS ÓVODÁJA ÉS
EGYSÉGES ÓVODA-BÖLCSŐDÉJE**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2013.

ELSŐ MÓDOSÍTÁS IDEJE: 2014. SZEPTEMBER 01.

MÁSODIK MÓDOSÍTÁS IDEJE: 2015. SZEPTEMBER 01.

HARMADIK MÓDOSÍTÁS IDEJE: 2016. SZEPTEMBER 01.

I. INTÉZMÉNYÜNK JELLEMZŐ ADATAI	4
II. BEVEZETŐ	4
III. PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGFORRÁSAI	5
IV. HELYZETKÉP	5
V. NEVELÉSI ALAPELVEINK	7
Küldetésnyilatkozatunk:.....	8
Jövőképünk:	8
VI. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATA	9
VII. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK RENDSZERÁBRÁJA.....	10
VIII. GYERMEKKÉP	11
IX. ÓVODAKÉP	11
X. ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI	12
1. Az egészséges életmód kialakítása, egészségfejlesztési program.....	12
2. A gyermekek érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelése	15
Befogadás	15
3. Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	18
XI. SPECIÁLIS FELADATAINK	20
1. Nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése (horvát, német, cigány)	20
2. Képesség kibontakoztató integrációs felkészítés (hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése).....	23
3. Tehetséggondozás (kiemelten tehetséges gyermekek).....	24
4. A többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai nevelése	24
XII. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	26
1. Személyi feltételek	26

2. Tárgyi feltételek	28
Heti rend	33
Napirend	33
XIII. A NEVELŐMUNKA TERVEZÉSE	34
XIV. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	35
Játék	35
Verselés, mesélés	36
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	37
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	38
Mozgás.....	39
A külső világ tevékeny megismerése	39
A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése	40
Munka jellegű tevékenységek	41
A tevékenységekben megvalósuló tanulás	41
XV. ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK	42
XVI. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	43
XVII. GYERMEKVÉDELEM	44
XVIII. INTÉZMÉNYÜNK KAPCSOLATRENDSZERE	45
A szülőkkel	45
Az iskolával.....	47
Kapcsolat a módszertani bölcsődével	47
A fenntartóval	47
A Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálatokkal, a pedagógiai szakmai szolgáltatókkal és az EGYMI-vel	48
A Gyermekjóléti Szolgálattal	48
Hitoktató nevelővel	49
A bölcsődével	49
Az egészségügyi szakszolgálatokkal (ifjúságorvos, fogorvos, védőnők).....	49
Egyéb intézmények, közösségek és az intézményünk kapcsolata	50
Az intézményt támogató szervezetekkel való kapcsolattartás	50
XIX. ÉRVÉNYESSEGI NYILATKOZAT	51
XX. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	52

I. Intézményünk jellemző adatai

Intézményünk neve: Bácsalmás Kistérségi Többcélú Társulás Óvodája és Egységes Óvoda-Bölcsődéje

Székhely címe: 6430 Bácsalmás, Kunbajai út 1.

Telefon, fax: 06-79/341-250

E-mail címe: negyovi@index.hu

Telephelyek címe:

6430 Bácsalmás, Petőfi utca 60/A.

6430 Bácsalmás, Kossuth utca 120.

6430 Bácsalmás, Petőfi utca 29.

Tagintézmények rövid neve, címe:

BKTT Bácsszőlősi Óvodája, 6425 Bácsszőlős, Ifjúság utca 11.

BKTT Csikériai Óvodája, 6424 Csikéria, Kossuth utca 140.

BKTT Mátételkei Óvodája, 6425 Mátételke, Kossuth utca 3.

Fenntartó neve, címe:

Bácsalmás Kistérségi Többcélú Társulás, 6430 Bácsalmás, Gróf Teleki utca 4-8.

Az óvoda alapfeladatait a mindenkori alapító okirat tartalmazza.

Pedagógiai Programunk alkotója az intézmény nevelőtestülete.

II. Bevezető

Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől (egységes óvoda-bölcsődében második életévétől) az iskolába lépésig.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, a mi feladatunk az, hogy minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést biztosítsunk.

Az egyéni bánásmód elvét alkalmazva csökkentjük a meglévő hátrányokat, nem adunk helyet semmiféle előítéleteknek.

III. Pedagógiai Program jogforrásai

- Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény
- 363/2012. (XII.17.) kormányrendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2013. évi XXVII. törvény (Gyvt.)
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelete a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- Alapító Okirat

IV. Helyzetkép

A Bácsalmási Kistérség a Dél-Alföldi régióban, Bács-Kiskun megye déli részén található, a szerbiai határ mellett. Az ország 33 leghátrányosabb helyzetű kistérségeinek egyike.

A népesség száma fokozatosan csökken a lakosság elöregedése miatt. A gazdasági élet területén a mezőgazdasági tevékenység a domináns.

Bácsalmás lakosainak száma kb. 7500 fő, a három tagintézményünk (Bácsszőlős, Csikéria, Mátételke) 1000 fő alatti lakosságszámmal rendelkező községek.

A kistérségben háromféle (német, horvát, cigány) nemzetiség él.

Az új közigazgatási átszervezéssel Bácsalmás járási központ lett.

2004. szeptember 01-től a mátételkei óvoda intézményünk tagóvodája lett, nevünk: Bácsalmás-Mátételke Intézményfenntartó Társulás volt.

2007. szeptember 01-től határozatlan időtartamra óvodai nevelési feladatot ellátó, a többcélú kistérség által alapított és fenntartott óvodát hoztak létre Bácsalmási Kistérségi Többcélú Társulás Óvodája, Bölcsődéje és Egységes Óvoda - Bölcsődéje néven. Az intézmény egy székhellyel (Bácsalmás, Kunbajai út 1.), három telephellyel (Bácsalmás, Petőfi utca 60/A., Bácsalmás, Kossuth utca 120., Bácsalmás, Petőfi utca 29.) és négy tagintézménnyel (Bácsszőlős, Ifjúság utca 11., Csikéria, Kossuth utca 140., Kunbaja, Szabadság tér 23-24., Mátételke, Kossuth utca 3.) rendelkezik.

2009. szeptember 01-től a kunbajai tagintézményben bevezetésre került a bölcsődei intézményegység. Új nevünk: Bácsalmási Kistérségi Többcélú Társulás Óvodája és Bölcsődéje lett.

Fenntartói határozat alapján 2011. szeptember 01-től a madarasi Szivárvány óvoda is csatlakozott intézményünkhöz.

2012. június 30-án fenntartói határozat alapján megszűnt a bölcsődei intézményegység. 2012. július 01-től a kunbajai tagóvodában egységes óvoda-bölcsőde kezdte meg működését.

Intézményünk új neve: **Bácsalmási Kistérségi Többcélú Társulás Óvodája és Egységes Óvoda - Bölcsődéje.**

Fenntartói határozat alapján 2013. július 01-től a kunbajai és a madarasi tagóvoda önállóan működik tovább, így három tagóvodánk maradt, Bácsalmáson pedig a 2013/2014-es nevelési évtől egységes óvoda-bölcsőde indult.

2013. július 01-től intézményünk fenntartója a Bácsalmási Kistérségi Többcélú Társulás maradt.

A szakszolgálati feladatokat 2014. szeptember 01-től a helyben működtetett szakszolgálat látja el, neve: **Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Bácsalmási Tagintézménye.**

Bácsalmás

Újvárosi óvoda: A 70-es években épült, kétszobás óvoda. A csoportszobákhoz külön mosdó és öltöző is tartozik. Az épület hatalmas udvarral rendelkezik, mely a gyermekek által igen kedvelt, közös óvodai rendezvények megszervezésére is alkalmas. 2010-ben pályázati keretből felújítottuk az épületet (nyílászárókat cseréltünk).

2013. szeptember 01-től itt indult az egységes óvoda-bölcsődei csoport.

Központi óvoda: A város közepén helyezkedik el, hosszú ideig négy csoporttal, 2013. szeptember 01-től három csoporttal működik. Csoportszobáihoz külön mosdó és öltöző áll rendelkezésre. Legnagyobb értéke a tornaszoba. 2010-ben pályázati keretből felújítottuk az épületet (nyílászárókat cserélték és fűtést korszerűsítettek).

Petőfi utcai óvoda: 1994-ben egy nagy átalakítás során egybenyitottuk az épületet, álmennyezetet készítettünk és a fűtés korszerűsítésére is sor került. Jelenleg két csoportszobával, egy tornaszobával és két mosdóval működik. Udvara igen tágas, árnyékos, védett kiépítésű, amely kiváló lehetőséget biztosít a szabadban történő mozgásra, különféle tevékenységekre.

Hosszú távú terveink között szerepel az épület külső vakolása, nyílászáróinak cseréje.

Kossuth utcai óvoda: Bácsalmáson hosszú ideig Délszláv óvoda néven működött, a horvát nemzetiségi nevelés központja volt. Jelenleg két csoportszobával, egy tornaszobával és egy

mosdóval rendelkezik. Az óvoda udvara kicsi, de szépen kialakított. Az épület elrendezése miatt családias jellegű.

Udvarainkban sok játékot meg kellett szüntetnünk, mert nem felelt meg az EU szabványnak. Ezeket pályázati forrásból tervezzük pótolni. Hosszú távú terveink között szerepel udvari játékok vásárlása, szabványosítása és a talajrendezés.

Tagintézményeink

Bácsszőlős: A község szélén, csendes, nyugodt helyen található az óvoda épülete, amelyben egy csoport működik. A gyermeklétszámhoz mérten jól felszerelt az óvoda.

2009-ben pályázati keretből ismét felújították az épületet. A tágas udvar a meglévő játékeszközökkel lehetőséget biztosít a gyermekek mozgásigényének kielégítésére.

Csikéria: Az óvoda egy régi épületből folyamatosan került átalakításra, 2009-ben pályázati keretből ismét felújították. Nagy, esztétikus udvara kitűnő lehetőséget nyújt a gyermekek mozgáskultúrájának fejlesztésére. Egy csoport részére két csoportszoba áll rendelkezésre, az egyikben étkezés és pihenés, a másikban játék, foglalkozások és egyéb tevékenységek folynak. Az étkezés saját konyháról történik.

Mátételke: Az óvoda a település központjában helyezkedik el, lakásból átalakított épület, melyben egy csoportszoba, hálószoba, tornaszoba, valamint a kiszolgáló helyiségek találhatóak. Az épület tágas, zöldövezet veszi körül, az udvaron komplex fajték áll a gyermekek rendelkezésére. 2009-ben pályázati keretből ismét felújították.

2012. szeptember 01-én Csikérián, Mátételkén, Bácsalmáson nyolc, Kunbaján kettő csoportban bevezetésre került a Kompetencia alapú nevelési program a TÁMOP 3.3.7/09/1 minőségi oktatás támogatása, valamint az egész életen át történő tanulás elősegítése a kultúra eszközeivel az LHH kistérségek esélyegyenlősége érdekében pályázat keretében.

2013 szeptemberétől minden óvodai csoportunk a kompetencia alapú nevelési program szellemében dolgozik.

Fontosnak tartjuk kollektívánk állandó továbbképzését, a módszertani, pszichológiai ismeretek folyamatos korszerűsítését. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy az óvodapedagógusok az új dolgok bevezetésével párhuzamosan folyamatosan fejlesszék szakmai kommunikációjukat is. Ennek különös jelentősége van a minősítések kapcsán.

V. Nevelési alapelveink

- A játéknak az egész óvodai életben kiemelt szerepe van;
- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- a gyermekek érdekei elsődlegesek, mindennekfelett állóak;

- nevelési gyakorlatunk a kompetencia alapú nevelés, melynek szellemében kiemelkedően fontos a gyermekek fejlettsége, életkori sajátossága;
- a gyermek fejlődését jól támogató környezet biztosítása;
- az egyéni képességek differenciált kibontakoztatása, a teljes személyiség fejlesztése játékkal, mozgással, örömmel végzett tevékenységekkel;
- az óvodáskorú gyermek védelme, esélyegyenlőségének biztosítása, jogainak érvényre juttatása a nevelés adta eszközökkel;
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a szükséges segítség, gondozás, nevelés biztosítása, melyben egyaránt fontos a gyermekek képességeinek, készségeinek, ismereteinek és attitűd elemeinek fejlesztése, támogatása;
- fejlesztő munkánk alapja a gyermekek fejlettségének, életkori sajátosságainak, fejlődési ütemének figyelembe vétele;
- differenciált nevelés alkalmazása a különbözőségekre;
- a gyermekek személyiségéhez igazodó pedagógiai módszerek alkalmazása;
- intézményünk tevékenységrendszere a környezettudatos, egészséges életmód megalapozását teszi lehetővé;
- olyan erkölcsi normák megalapozása, melyek ismeretében gyermekeink másokat tisztelő, egymásért és a közösségért tenni tudó emberekké válhatnak.

Küldetésnyilatkozatunk:

A kompetencia alapú óvodai nevelés szellemében vállaljuk a nyugodt, családias, biztonságos légkör megteremtését, amelyben a szabad játék elsődlegességét hangsúlyozzuk. Biztosítjuk a tevékenységbe ágyazott, cselekvéssel szerzett tapasztalatokat, mely által mindenkit önmagához képest fejlesztünk.

Arra törekszünk, hogy harmonikus munkahelyi légkörben a családokkal partnerközpontú, nevelő együttműködést alakítsunk ki. Szakmailag felkészült, innovatív óvodapedagógusi közösséggel boldog gyermekeket neveljünk.

Jövőképünk:

„Milyen embert is akarunk formálni?
 akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal,
 akik megértik a dolgok összefüggéseit,
 akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek,
 amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon,
 és jóakaraton épülhet.”

(Szent-Györgyi Albert)

Olyan szervezetté szeretnénk válni - megőrizve eddigi értékeinket -, ahol folyamatosan megfelelünk a partneri igényeknek és innovatívan alkalmazkodunk a környezet változásaihoz. A hatékony szakmai fejlődés érdekében nevelőtestületünk célja, hogy jó közösségi együttműködést kialakítva, tanuló szervezetté váljunk.

VI. Óvodai nevelésünk célja, feladata

Célunk:

- Legyen biztosított az örömteli óvodáskor gyermekeink számára;
- váljanak gyermekeink sokoldalú, harmonikusan fejlődő személyiséggé;
- történjen meg a gyermeki személyiség kibontakoztatása, a tehetséggondozás, a hátrányok csökkentése, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevétele (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is);
- váljon igényükké a környezettudatos magatartás;
- alakuljanak ki az attitűd elemek, amelyek megalapozzák az állampolgári, egyéb közösségi felelősség kialakulását;
- legyenek képesek alkalmazni az egészséges életmód szabályait (helyes táplálkozás, rendszeres mozgás);
- történjen meg a helyi nemzetiségi nyelv, kultúra és hagyományok megismerése;
- gyermekeink váljanak befogadóvá, elfogadóvá, empatikussá, toleránssá a mássággal, különbözőségekkel kapcsolatban, legyen számukra természetes az emberek sokszínűsége;
- legyenek érzelmileg és értékrendileg nyitottak, fogadják el önmaguk és környezetük másságát.

Feladatunk:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, derűs légkör biztosítása;
- játékba integrált - az életkoruknak és fejlettségüknek megfelelő - cselekvéses tanulás megvalósítása;
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus fejlesztése;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása;
- a gyermekek erkölcsi és közösségi szokásainak kialakítása;
- egészséges életmódra, egészség megőrzésre nevelés;
- a gyermekek megismertetése a helyi nemzetiségek kultúrájával, szokásaival;
- a gyermekek nyelvi szintjére támaszkodva a meglévő szókincsek bővítése;
- szociális hátrányok enyhítése;
- élmény gazdag, tevékeny mindennapok, együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, egymás iránti tisztelet, szeretet kialakítása.

Értékek, melyek közvetítését vállaljuk:

- **Szeretet;**

- **bizalom;**
- **elfogadás;**
- **tisztelet;**
- **tolerancia;**
- **esztétikai érzék;**
- **tudás;**
- **viselkedéskultúra;**
- **természetvédelem, környezettudatosság;**
- **hagyományok;**
- **városunk nemzetiségi, kulturális értékei.**

VII. Pedagógiai Programunk rendszerábrája

GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP			
Óvodai nevelés általános feladatai	Speciális feladataink	Az óvodai élet megszervezésének elvei	Az óvodai élet tevékenységformái
Egészséges életmód kialakítása, egészségfejlesztési program	Nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése		Játék
Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	Képesség kibontakoztató integrációs felkészítés		Verselés, mesélés
Anyanyelvi, értelmi nevelés megvalósítása	Többi gyermekkel együtt nevelhető (SNI,BTMN) gyermekek óvodai nevelése		Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
			Rajzolás, mintázás, kézimunka
			Mozgás
			Külső világ tevékeny megismerése
			Külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése
			Munka jellegű tevékenységek
			Tevékenységekben megvalósuló tanulás
Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére			

VIII. Gyermekkép

Gyermekeink között egyaránt található ingerszegény, csonka családból származó, nehezen nevelhető, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, illetve kiváló képességű, jó családi háttérrel rendelkező, értelmiségi családból származó gyermek is.

A 3-7 éves életkori szakasz a gyermek fejlődésében, személyisége alakulásában egész életére meghatározó, megismételhetetlen lehetőségeket rejt.

Az óvodás gyermek gyorsan és intenzíven fejlődő, mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Fejlődését meghatározzák a veleszületett genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, valamint a környezeti hatások.

Az óvodás gyermeknek életkori sajátosságai és egyéni igénye alapján testi és lelki szükségletei vannak. Testi szükségletei a gondozás, a táplálkozás, a tisztálkodás, az öltözködés, a mozgás, a pihenés. Lelki szükségletei a szeretet, az érzelmi biztonság, a türelem, a megértés, az elfogadás, a tisztelet. Ebben a szeretetteljes nevelésben biztosítjuk a gyermeki személyiség kibontakozását, a meglévő hátrányok csökkentését, erősítjük a másság elfogadását. A gyermek alapvető tevékenysége a játék, mely sokoldalú tapasztalást biztosít számára.

Óvodában a Pedagógiai Program megvalósításával az óvodáskor végére olyan gyermekeket kívánunk nevelni, akikre jellemző:

- Az összerendezett, harmonikus mozgás;
- a nyitott érdeklődés;
- a differenciált érzékelés és észlelés;
- a kialakult testséma, én tudat és téri tájékozottság;
- a tanulás alapját képező szándékos figyelem, feladatértés, feladattartás és feladattudat;
- együttműködés a társakkal, felnőttekkel.

IX. Óvodakép

Az óvoda kiegészíti a család nevelési feladatainak ellátását. Óvodánk nyitott a szülők számára, betekintést nyerhetnek gyermekeik óvodai életébe, szülői értekezletek, nyílt napok, befogadás, közös programok, nyílt ünnepek alkalmával.

A gyermeki tulajdonságok, készségek és képességek alakítása optimális feltételekkel, vidám, örömteli, szabad, játékos, bizalmas óvodai életben valósulhat meg, minden esetben igazodva a gyermek személyiségéhez, szükségleteihez, képességeihez.

Nevelőtestületünk szakmai tudására, saját emberi erőforrására, adottságára, végzettségére támaszkodva, a mai kor társadalmi igényeinek megfelelően korszerű, a nevelés távlatait is figyelembevevő óvodai nevelőmunkát végez.

Azt a lehetőséget választottuk, hogy saját Pedagógiai Programot írunk, melyben részletesen kifejtjük konkrét nevelési elképzeléseinket. A meghatározott célok lebontása évenként a munkatervben fogalmazódik meg, mégpedig úgy, hogy évente kiemelésre kerül az előző év tapasztalatai és eredményei alapján egy-egy feladat.

Óvodánk az Óvodai nevelés országos alapprogramjában meghatározott alapvető óvodai funkciók ellátását valósítja meg, melyek a következők:

- Óvó, védő,
- szociális,
- nevelő-személyiségfejlesztő funkciók.

Az óvoda a családdal együttműködve megteremti a kisiskoláskorba való átlépés belső pszichikus feltételeit. Segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Hangsúlyozzuk a szabad játék elsődlegességét, mint az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközét. A szabad játékkal és a változatos tevékenységekkel segítjük a gyermekek személyiségfejlődését, a gyermekek egyéni képességeinek és készségeinek kibontakoztatását.

Migráns, nemzetiségi gyermekek nevelése esetén biztosítjuk az önazonosság megőrzését és ápolását, nyelvi nevelését, multikulturális nevelésen alapuló integrációját, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

X. Óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

1. Az egészséges életmód kialakítása, egészségfejlesztési program
2. Az érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelés biztosítása
3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az egészséges életmód kialakítása, egészségfejlesztési program

Célunk:

- Ismerjék meg és legyenek képesek alkalmazni különböző körülmények között az egészséges életmód szabályait;
- váljanak testileg, lelkileg egészséges, harmonikus személyiséggé;

- váljon belső igényükké az egészséges életmód, a mozgás, az egészséges táplálkozás, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása;
- legyen ismeretük a káros szenvedélyek és viselkedések romboló hatásairól (a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése);
- alakuljon ki bennük az önálló döntésre való igény;
- váljon igényükké a balesetmentes viselkedés és a környezettudatos magatartás.

Feladatunk:

- Megteremtjük a gyermek egészséges testi, lelki fejlődéséhez szükséges környezeti feltételeket,
- lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára a mindennapos, rendszeres mozgásra, a szabad levegőn végzett tevékenységekre;
- megteremtjük, elmélyítjük a gondozáshoz szükséges bensőséges kapcsolatot felnőtt és gyermek között;
- egységes óvoda-bölcsődénél saját nevelőrendszert alkalmazunk, melynek alapja a személyi állandóság;
- igyekszünk összehangolni a család és az óvoda gondozási szokásait;
- a gyermekek önállóságának fejlődése érdekében csak annyi segítséget adunk - szorosan együttműködve a nevelési munkát segítő alkalmazottakkal - amennyire a gyermeknek szüksége van;
- a gondozási feladatok közben kihasználjuk a kapcsolatépítés lehetőségeit (érzelem kinyilvánítása, kommunikáció, összehangolt, sürgetésmentes munka stb.);
- igyekszünk elérni, hogy a gyermekek étrendje az egészséges testi fejlődésüket szolgálja;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat alakítunk ki, a környezettudatos magatartás megalapozása (szelektív hulladékgyűjtés, természetvédelem).

Kialakítandó és rögzítendő szokások

Táplálkozási szokások:

- Megfelelő mennyiségű folyadékot biztosítunk a nap bármely szakában;
- gyümölcsnapot szervezünk a szülők bevonásával (a csoportban kialakított szokások alapján szülők egészítik ki a napi, illetve heti gyümölcs-és zöldségmennyiséget);
- a kulturált étkezési szokásokat megalapozzuk:
 - Esztétikus, alkalomhoz illő teríték;
 - megfelelő evőeszköz használat;
 - nyugodt, elegendő időtartam biztosítása az étkezéshez;
 - étkezés közben helyes viselkedés;
 - segédkezés, majd önálló munkavégzés (önkiszolgálás, naposi munka).

Higiénés szokások:

- Étkezés előtt, ha szükséges utána és egyéb szennyező tevékenységek alkalmával gyermekeink kezét mosnak;
- az időjárásnak megfelelően, rétegesen öltözködnek;
- a délután is óvodában tartózkodó gyermekeink ebéd után fogat mosnak, szájat öblítenek.

Öltözködés:

- Váltó ruhákat, kabátot, kinti cipőket az öltözőszekrényben helyezük el;
- a szülők bejegyzésével, egyetértésével esőkabátot, csizmát készítünk be az öltözőszekrénybe.

Mozgás:

- **Naponta tartózkodjanak gyermekeink a szabad levegőn;**
- sétákat, kirándulásokat, mozgásfejlesztő játékokat szervezünk;
- mindennapos mozgás;
- tornaszoba kihasználása.

Alvás, pihenés:

- Nyugalmat, csendet és jó levegőt biztosítunk;
- az otthoni alvást is segítő játékokat, eszközöket beengedjük az óvodába;
- 14 óra után lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek a folyamatos felkelésre.

Levegőzés:

- Lehetőség szerint délelőtt és délután is szabad levegőn tartózkodunk;
- szabadban történő tevékenységeket szervezünk.

Az óvoda egészségfejlesztő programja

Az óvodában folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek környezethez történő alkalmazkodását, felkészítsük őket és megoldási stratégiákat adjunk a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljunk a személyiséget érintő változásokra.

A teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen az óvodában végzett tevékenységet, a pedagógiai programot és a szervezeti működést a gyermekek és szülők részvételét úgy befolyásoljuk, hogy a gyermekek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Az óvoda mindennapos működésében kiemelt figyelmet biztosítunk a gyermekek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatoknak, amelyek különösen az alábbiakra terjednek ki:

- Az egészséges táplálkozás;
- mindennapos testnevelés, testmozgás;
- a testi-lelki egészség fejlesztése, viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése;
- bántalmazás, erőszak megelőzése;
- baleset megelőzés és elsősegélynyújtás;
- személyi higiéné.

Tanulásszervezési és tartalmi elemek:

- Az egyes tevékenységekben rejlő nevelési lehetőségeket kihasználjuk;
- nevelőmunka (környezeti és egészségnevelési témák);
- élményszerző napokat szervezünk.

Szabadon választható elemek:

- Környezetvédelmi, egészségvédelmi programok;
- részvétel egyéb programokon;
- pályázatok, versenyek.

2. A gyermekek érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelése

Befogadás

Célunk:

- Legyen biztosított olyan módszerek, eljárások alkalmazása, amelyek megkönnyítik a gyermekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez, biztonságot és nyugalmat adnak;
- történjen meg a szülőktől való elválás megkönnyítése és a bölcsődéből érkezőknél a folyamatosság biztosítása;
- érezzék jól magukat az új környezetükben, ahol érzelmi biztonságot, állandó értékrendet, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkört biztosítunk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik;
- kiépítjük és megalapozzuk az óvodapedagógusok és a szülők, valamint az óvodapedagógusok és a gyermek kapcsolatát;
- egyszerre segítjük a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását és teret engedünk önkifejező törekvéseinek;
- gyermekeinket annak elfogadására, megértésére neveljük, hogy az emberek különböznek egymástól.

A beiratkozás előtti szülői értekezlet keretében az óvodavezető tájékoztatja a szülőket az óvoda működéséről, mindennapi életéről. Bemutatja az óvodai nevelés törekvéseit, ismerteti a szülőkkel az óvodai felvétellel kapcsolatos eljárásrendet. Az óvodakezdés ütemezését az augusztus végén történő családlátogatásokon az óvodapedagógusok a szülőkkel közösen tervezik meg.

A befogadásról

Az első találkozás az óvodával, annak emberi és tárgyi környezetével szinte minden gyermek esetében alapvetően befolyásolja az óvodához fűződő későbbi kapcsolatát. A gyermekek különböző érzelmekkel fogadják az óvodát. Vegyük figyelembe, hogy még a legjobban előkészített, az óvodát és pajtásait váró gyermeket is megzavarhatja az új környezet. A gyermekekkel először otthonukban, előre egyeztetett időpontban találkozunk. Amikor felkeressük őket, betekintést nyerünk a család életébe, ezzel a kapcsolat alakulását alapozzuk meg. Megismertetjük a szülőkkel a folyamatos befogadás előnyeit. A fokozatos befogadás folyamán a gyermekek intézményünkben történő tartózkodásának idejét fokozatosan növeljük. A befogadás a szülővel együtt történik - a gyermekkel kapcsolatos gondozási műveleteket a szülő végzi az intézményben - az óvodapedagógusok pedig megfigyelik. A szülő az intézményben csak saját gyermekével foglalkozhat. Dolgozóink a gyermekek együttműködésétől függően próbálkoznak, kísérletet tehetnek egy-egy részművelet elvégzésére. Kb. a második héten már a szülő állandó jelenléte nélkül fokozatosan emelt idővel, a dolgozók törődő, segítő, tapintatos, türelmes magatartásával - a gyermek személyes tárgyainak vagy egy-egy otthoni szokásának elfogadása mellett - segítik a befogadást. Fontos, hogy a befogadást az a pedagógus, kisgyermekgondozó-, nevelő irányítsa, aki a gyermek saját nevelője lesz. Vannak szülők, akik szívesen vesznek részt ebben, másokat meg kell győznünk ennek fontosságáról. A befogadás előtt fontos tisztázni a szülők kompetencia határait, lényeges elvárásunk velük szemben, hogy más gyermek ellátásába, nevelésébe, gondozásába ne kapcsolódjanak be, s ne sajátítsák ki a pedagógust, kisgyermekgondozó-, nevelőt. A csoport indulása esetén mi döntjük el, hány gyermek kezdheti meg egyszerre az óvodai életét.

Az egységes óvoda-bölcsődében működő saját nevelőrendszer alapja a személyi állandóság. Valamennyi bölcsődés korú gyermeknek a kisgyermekgondozó-, nevelő legyen a saját nevelője, az óvodáskorúakat pedig az óvodapedagógusok egyenlő terheléssel osszák meg egymás között.

Különös gyengédséggel foglalkozunk az új gyermekekkel a délutáni lefekvésnél, ha szükséges leülünk melléjük, igyekszünk eloszlatni félelmeiket. Sok gyermek megszokta, hogy a kedvenc játékával, vagy egyéni szokásai szerint alszik el. Tehesse ezt az óvodában is. Fontos, hogy a szülő segítségével felismerjük, milyen módon közelíthetünk legkönnyebben a gyermekhez. Ez a család és az óvoda együttműködésének első próbája. A szülő legyen partner gyermeke óvodai nevelésében.

Az egységes óvoda-bölcsődés gyermekeket más óvodai csoporttal a délutáni pihenés alatt sem lehet összevonni.

Külön figyelemmel segítjük a HHH gyermekek szüleit a befogadás idején, hogy ők is szívesen vegyenek részt ebben a nagyon fontos feladatban és ezzel megkönnyítsük gyermekük könnyebb beilleszkedését a közösségbe.

Az azonos életkorú gyermekek között is eltérések vannak személyiségük fejlettsége között. Az egyén boldogulása attól függ, hogy rendelkezik-e az önelemzés, önértékelés és az önfejlesztés képességével.

Nevelőmunkánkban fontos, hogy mennyire tudjuk engedni és elfogadni a gyermekek önálló törekvéseit.

Érzelmi, erkölcsi nevelés

Célunk:

- Legyen biztosított gyermekeink számára olyan derűs, vidám, élményekben gazdag, szeretetteljes érzelmi biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott óvodai légkör és kapcsolatrendszer, amelyben a gyermekek jól érzik magukat és lehetővé válik személyiségük teljes kibontakozása;
- legyenek képesek a szűkebb és tágabb környezetükben eligazodni;
- rendelkezzenek egészséges önbizalommal, tudjanak kapcsolatokat kialakítani, legyenek együttműködők, tudjanak alkalmazkodni egymáshoz;
- alakuljanak ki erkölcsi, akarati tulajdonságaik;
- alakuljon ki a szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony, az önazonosság megőrzése.

Feladatunk:

- Óvodába lépés előtt - szülői igény, illetve időpont egyeztetés után - családlátogatást szervezünk a felvételt nyert gyermekeknél;
- bensőséges, családi, szeretetteljes légkört biztosítunk;
- segítjük a gyermekek beilleszkedését az óvodapedagógus, a kisgyermekgondozó-, nevelő és a dajka gondoskodó, szeretetteljes magatartásával;
- pontos, körülhatárolható szokás-és normarendszert alakítunk ki, mely növeli a gyermekek biztonságérzetét;
- a kompetencia programcsomag alapján közös élményekre épülő, közös tevékenységeket szervezünk;
- rácsodálkoztatjuk gyermekeinket a természet szépségeire, kialakítjuk bennük az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tiszteletre és becsületre való hajlamot;
- kialakítjuk gyermekeinkben a megfelelő önfegyelmet, önbizalmat, önértékelést;
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek neveléséhez megfelelő szakembereket biztosítunk esélyegyenlőségük érdekében;
- egyéni fejlődési ütemük figyelembevételével szocializációjukat segítjük;

- gyermekeinknél minél gazdagabb kapcsolatrendszert alakítunk ki;
- gyermekeinket annak elfogadására, megértésére neveljük, hogy az emberek különböznek egymástól;
- megismertetjük gyermekeinket a magyarság, a magyar nép kultúrájával és hagyományaival;
- legyen a gyermek számára modell értékű az óvodapedagógus, a kisgyermekgondozó-, nevelő és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése;
- közvetetten segítjük az iskolai beilleszkedést a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.

Értékelés, jutalmazás

Cél:

- Alakuljon ki gyermekeinkben a feladattudat képessége;
- tudjanak fegyelmezetten viselkedni, legyenek szabálykövetők.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az értékelést személyiség és közösségalkító tényezőként alkalmazzuk. A pozitív értékelés az elsődleges, ezzel erősítjük leginkább a gyermekek helyes megnyilvánulásait.

A gyermekek jutalmazásának elvei és formái:

- Az óvodában alkalmazott jutalmazás a verbális és nonverbális kifejezések és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése;
- kiemelt, megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása;
- a jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású;
- tárgyi jutalmazást nem alkalmazunk.

3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósul, mert a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek is tartalmát képezi.

Változatos formában, komplex módon, sok beszélgetéssel, játékkal, a spontán helyzeteket is kihasználva gazdagítjuk, kreatívabbá formáljuk óvodásaink kifejezőkészségét, szókincsét, verbális alkotókészségét.

Célunk:

- neveljük olyan gyermekeket, akik szabad önkifejezésre képesek, meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakul tanulási vágyuk, képességük, kreatív személyiségük;
- történjen meg az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés;
- biztosítsunk lehetőséget a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztésére a nevelőtevékenységünk egészében;
- teremtsünk változatos tevékenységeket a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről;
- gazdagítsuk a gyermekek kompetenciájának és kompetenciaigényének pozitív értékeit;
- biztosítsuk az intervenció szemlélet kialakítását a szülőkkel való közös tevékenységek megvalósításával;
- történjen meg az újszerű nevelési eljárások, fejlesztések, modern pedagógiai módszerek bevezetése;
- tegyük lehetővé – a sajátos nevelési igényű gyermekeknél kiemelten – egyéni képesszintjére épülő tudatos, tervszerű, differenciált egyéni fejlesztését.

Feladatunk:

- A gyermek természetes beszédét és kommunikációs kedvét fenntartjuk, ösztönözzük beszélő környezettel;
- nagy figyelmet fordítunk a 2-7 éves gyermekek meghallgatására, megismerésére, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére, segítő pedagógiai módszerekkel (dominánsan indirekt módszerekkel) differenciált fejlesztésére;
- az anyanyelvüket fejlesztjük helyes minta-és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével);
- fejlesztjük a beszédészlelést, beszédértést, szóbeli emlékezetet;
- szókincsüket (relációs, általános) gyarapítjuk, a szófaji gazdagságot megalapozzuk;
- kialakítjuk a folyamatos, összefüggő, tiszta beszédet;
- fejlesztjük a nyelvi kifejezőkészséget;
- a kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzéseket megismertetjük gyermekeinkkel, használatát gyakoroltatjuk;
- együttműködünk a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén;
- a szociokulturális háttér figyelembevételére épülő differenciált készség, képességfejlesztést megvalósítjuk;
- differenciáltan támogatjuk a nemzetiséghez tartozó, valamint migráns gyermekeket a magyar nyelv elsajátításában;
- kompetenciaalapú nevelést alkalmazunk;
- szülői szakmai fórumokat szervezünk;
- az újszerű pedagógiai módszereket (differenciálás, kooperatív tanulás, pedagógiai projekt, drámajáték) folyamatosan vezetjük be;

- a továbbképzéseken megszerzett ismereteket intézményen belül átadjuk;
- a jó gyakorlatokat át vesszük, beépítjük mindennapi munkánkba;
- az óvodapedagógusok, a kisgyermekgondozó-, nevelő és a gyermekek között a cselekvéses tanulást elősegítő megfelelő légkört alakítunk ki;
- az óvodai cselekvéses tanulás során a szabad játékra, tapasztalatszerzésre, a gyermekek élményeire építünk;
- horvát, német és cigány nemzetiségi nevelésünk terén a nyelv megismertetésével, megszerettetésével - mondókákon, énekeken, verseken keresztül - ápoljuk a helyi nemzetiségi szokásokat, hagyományokat;
- a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint meglévő tapasztalataikra, élményeikre és ismereteikre építve biztosítjuk a változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetükről;
- lehetőséget biztosítunk a spontán szerzett tapasztalatok bővítése és rendszerezése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlására;
- az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás) fejlődését elősegítő ösztönző környezetet biztosítunk;
- a nyári hónapok alatt szabadidős tevékenységeket szervezünk.

XI. Speciális feladataink

1. Nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése (horvát, német, cigány)

2. Képesség kibontakoztató integrációs felkészítés

3. Többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai nevelése (enyhén értelmi fogyatékos, „megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenessége” és a „megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenessége”, látássérült, továbbá autizmus spektrum zavarral küzdő – „A típusú vagy Asperger szindróma”).

1. Nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése (horvát, német, cigány)

Célunk:

- Teremtünk változatos tevékenységeket, melyek által kialakítható a nyelvi tanulás öröme;
- alakuljon ki a gyermekeinkben az életkori sajátosságait és fejlettségi szintjüket figyelembe vevő pozitív viszony a nemzetiség hagyományai, szokásai iránt;

- a kompetencia alapú nevelés segítségével legyen biztosított olyan nyelvi nevelés megvalósítása, amely által egész személyiségük fejlődik;

Feladataink:

- Olyan tanulási atmoszféra kialakítása, ahol a gyermekekkel spontán, a játéktevékenységek segítségével a nyelvet könnyen megértetjük, megtaníthatjuk;
- cselekvéseinket, mindennapos rutin tevékenységeinket a nemzetiség nyelvén kísérik;
- beszédünkben tudatosan alkalmazzuk a testbeszédet, mimikát, a könnyebb megértés érdekében;
- a gyermekek szókincsét folyamatosan bővítjük új fogalmak bevezetésével és azok gyakori ismétlésével gazdagítjuk nyelvi kifejezőkészségüket;
- beépítjük a helyi szokásokat, hagyományokat az óvoda mindennapi életébe;
- a városi rendezvényeken rendszeresen részt veszünk;
- biztosítjuk az egyéni identitástudat megőrzését és megerősítését.

Játék:

- A szabadjátékban megfigyeljük a gyermekeket és megfelelő időben játékötleket adunk a nemzetiség nyelvén;
- részt veszünk a játékban és többnyire a nemzetiség nyelvén beszélünk;
- lehetőséget teremtünk olyan óvodán kívüli eseményekre, tapasztalatokra, amelyeket fel tudunk használni az irányított játék beszélgetéseiben.

A tanulás színterei és légköre:

- Nyelvi sarkot alakítunk ki könyvekkel, képekkel, CD-kel, DVD-kel;
- a szülők számára láthatóvá tesszük a folyosói faliújságon a tanult verseket, játékokat, meséket, dalokat;
- a nemzetiség nyelvét játékosan tanulják a zene eszközeivel, a mondóka ritmusa, dalok, dalos játékok nyújtotta élmények segítik a nyelvi gondolkodás, emlékezet fejlesztését;
- a népi mondókák, mesék megmozgatják a gyermekek fantáziáját és kreatív kezdeményezésekre adnak lehetőséget;
- a mozgás öröme és a szellemi fejlődés kölcsönös kapcsolatban állnak egymással, a mindennapos mozgásos játékok és gyakorlatok kiválasztásánál, feladatunk a mozgás alapformáinak megtanítása és elősegítése mellett a gyermekek nyelvismeretének továbbfejlesztése;
- amennyiben lehetőségünk adódik, a nemzetiség nyelvét még beszélő nagyszülőket segítségül hívjuk egy-egy tevékenységhez.

A szókincsbővítés és a nyelvi készségek fejlesztését a következő témákban valósítjuk meg a kompetencia alapú neveléssel összhangban:

A gyermek közvetlen környezete:

- Köszönési és udvariassági formák;
- bemutatkozás, jeleink;
- játékeszközeink;
- testápolás;
- munkatevékenységek, önkiszolgálás;
- család, családtagok, foglalkozások.

A gyermek és természet:

- Évszakok (jellemzői, kincsei, ünnepei, öltözködés).

A gyermek távolabbi környezete:

- Séták, közlekedés a városban;
- érdekességek, nevezetességek a városban.

Helyi nemzetiségeink hagyományai és ünnepei óvodai nevelésünk életében időrendi felsorolásban:

- Szent Márton napja;
- Evetovity nap;
- advent;
- mikulás;
- télbúcsúztatás, Préló;
- nőnap;
- húsvét;
- pünkösd, Antunovity nap;
- évzáró.

Kapcsolataink:

Együttműködés a szülőkkel:

- A szülőket, mint legfontosabb és állandó partnereinket, bevonjuk az óvodai életbe;
- a nemzetiségi hagyományokat még ismerő nagyszülőket meghívjuk az óvodába.

Külső kapcsolataink:

- Nemzetiségi önkormányzatok;
- más nemzetiségi óvodákkal való kapcsolatfelvétel;
- iskola.

2. Képesség kibontakoztató integrációs felkészítés (hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése)

Célunk:

- Történjen meg a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek teljes körű feltárása, 3 éves kortól rendszeres óvodalátogatása;
- valósuljon meg az eltérő családi háttérrel rendelkező, különböző képességű és fejlettségű gyermekek egyéni fejlesztése (felzárkóztatás, tehetséggondozás), együttnevelése az esélyegyenlőség megteremtése érdekében, a gyermekek emberi méltóságának, jogainak biztosítása az egyéni különbözőségek tiszteletben tartása, nagyfokú tolerancia;
- fejlődjenek a gyermekek önmaguk szükségleteinek megfelelően, önmaguk ütemében, önmagukhoz viszonyítva, egyenlő eséllyel készüljenek fel az iskolai életmódra és az életpálya-építésre;
- valósuljon meg a meleg, biztonságos, elfogadó és tevékenységet biztosító légkörben (cselekvéses tanulás) a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira építve a gyermekek harmonikus fejlesztése, az esetleges hátrányok csökkentése;
- biztosítsuk intézményünkben a szegregációmentességet és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését;
- törekszünk a jó partnerkapcsolatok kiépítésére az integrációs fejlesztőmunka segítése céljából.

Feladatunk:

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket folyamatosan nyilvántartjuk, óvodai beíratásukat figyelemmel kísérjük;
- megvalósítjuk a megfelelő csoportösszetételek kialakítását az integrációs elvek alapján;
- a hiányzásokat folyamatosan figyelemmel kísérjük, a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítására törekszünk, rendszeresen kapcsolatot tartunk a szülőkkel, védőnőkkel és a Család és Gyermejkölési Szolgálattal;
- a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni fejlesztésére fokozatosan odafigyelünk, szükség esetén szakaszolgalati vizsgálatot kezdeményezünk;
- a gyermekek szociális háttéréből adódó hátrányaikat kompenzáljuk;
- a szociálisan hátrányban lévőket felzárkóztatjuk;
- az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése céljából közös programokat szervezünk;
- hatékony szakmai együttműködést valósítunk meg az óvoda és az iskola nevelőtestülete között;
- a szülők igényeihez igazodó nyitva tartást biztosítunk.

3. Tehetséggondozás (kiemelten tehetséges gyermekek)

Célunk:

- Történjen meg óvodánkban a 2-7 éves különleges bánásmódot igénylő gyermekek (kiemelten tehetséges gyermekek) - akik átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkeznek és felkelhető bennük a feladat iránti erős motiváció - kiválasztása;
- valósuljon meg tehetséggondozásuk.

Feladatunk:

- A tehetségre irányuló hajlamokat ismerjük fel;
- komplex, sokszínű tevékenység keretében biztosítunk a gyermekeknek lehetőséget arra, hogy tehetségüket kibontakoztassák;
- a családokat segítjük abban, hogy felismerjék és biztosítsák gyermekük tehetséggondozását;
- a kreativitást gátló tényezőket kiküszöböljük.

4. A többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai nevelése

Óvodánk részt vesz a szakértői bizottság szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek óvodai nevelésében.

Célunk:

- A hátránykompenzáció és a gyermekekre jellemző sajátosságok figyelembevételével a - személyiség túlterhelése nélkül - lehetséges legjobb eredmény elérése a fejlődésben.

Irányadó számunkra a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve, eszerint **alapelveink:**

- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk;
- elősegítjük a gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének és az együttműködésüknek fejlődését;
- biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet;

- a gyermekeknek mindig csak annyi segítséget adunk, amennyi a többi önálló cselekvéshez szükséges;
- a rehabilitációs tevékenységünket team-munkában (gyógypedagógus, gyermeket nevelő óvodapedagógusok) kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg;
- rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiás foglalkozások programjai jellemzően az óvodai pedagógiai program tartalmi elemei, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményében foglalt valós igényeihez igazodóan, a gyógypedagógus közreműködésével „egyéni fejlesztési terv” szerint;
- az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulása érdekében rugalmas szervezeti keretet alakítunk ki;
- arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük - így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása - fejlesztésére, amit a sérült társakkal való együttélés nyújt;
- az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk ki, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza;
- munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását;
- fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

A rehabilitáció általános célja:

- A sérült funkciók fejlesztése, újak kialakítása;
- a sérült funkciókkal egyensúlyban a meglévő funkciókra támaszkodva, ezek fejlesztése;
- az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése;
- amennyiben speciális eszközök használata szükséges, ezek elfogadtatása és használatuk megtanítása a gyermekekkel;
- az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermekek támogatása.

A rehabilitáció fő területei:

- A vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés;
- motoros képességek;
- beszéd, nyelvi készségek;
- értelmi képességek;
- szociális készségek;
- az önellátás készségeinek fejlesztése.

A rehabilitáció részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy mikro csoportos formában valósul meg.

Feladatunk:

- Évnyitó szülői értekezleten rendszeresen tájékoztatást adunk a szülőknek az integrált nevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról, az eljárásra vonatkozó eljárási szabályainkról;
- fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett gyermekek esetleges problémájának feltárására, a pedagógiai szakszolgálatok bevonásával közreműködünk a sajátos nevelési igények mielőbbi feltárásában;
- tájékoztatjuk a szülőket, hogy integrált nevelésben abban az esetben vehet részt gyermekük - optimális fejlődését ez a forma biztosítja leginkább - ha ezt szakértői véleményben megállapítják;
- a megfigyelést, mérést követően fejlődésüket dokumentáljuk, adott esetben a fejlődés szakszerű vizsgálatát kezdeményezzük az illetékes szakszolgálattól;
- gyógypedagógussal történő kapcsolatfelvétel után a szakértői véleményeket elemezzük, szükség esetén egyéni fejlesztési terveket készítünk;
- további fejlesztésüket a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy mikro csoportos formában valósítjuk meg;
- foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépítjük, a gyermekek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – az eljárásainkat megváltoztatjuk, az adott szükségletekhez igazodó módszereket megválasztjuk;
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keresünk;
- alkalmazkodunk az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
- az eredményeket értékeljük, rögzítjük, a kontrollvizsgálatot megszervezzük;
- abban az esetben, ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, 1-2 hónapos megfigyelés után ismételt szakértői vizsgálatát kérjük.

Az óvodapedagógusok lehetőség szerint részt vesznek az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

XII. Az óvodai élet megszervezésének elvei

1. Személyi feltételek

Változó világunkban a pedagógus személyisége megkívánja a komplex, rugalmas látásmódot, így az új dolgok iránti elfogadáshoz a bátor, kezdeményező, kipróbáló, új iránt fogékony személyiség szükséges. A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplő az óvodapedagógus, akinek elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent gyermekeink számára. Személyisége, viselkedése, szakmaisága fontos feltétele az óvodai

nevelésünknek. A gyermekek szeretetszükségleteit kielégítjük, mely számukra biztonságérzetet nyújt.

Megértő, türelmes, érzelmileg elfogadó partneri szerepet töltünk be az együttnevelésben. Előítéletektől mentesen közeledünk a különböző kultúrájú családokhoz (gyermekek anyanyelvének gyakorlása, szokások, hagyományok megismerése, ápolása).

Figyelembe vesszük a gyermeki esélyegyenlőség és az egyéni bánásmód biztosításának követelményét. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakemberek közreműködését vesszük igénybe.

A dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük, egyike a gyermeket nevelő felnőttnek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre.

Nevelőmunkánk során a dajka és az óvodapedagógus tevékenységét össze kell hangolnunk. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megismerje intézményünk Pedagógiai Programját és megfelelő szinten tájékoztassuk az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről, módszereiről. Az együttműködés, a munkamegosztás tudatos folyamat, amelynek tervét a csoportnapló nevelési illetve szervezési feladatnál a dajka aláírásával rögzítjük.

A nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája is elengedhetetlen a feladataink megvalósításához (óvodatitkár).

A program megvalósításának személyi feltételei:

1. Humán erőforrás

Pedagógusok száma	24 fő
Pedagógiai munkát közvetlenül segítők száma	14 fő
Egyéb segítő munkatársak	1 fő
Szak-és egészségügyi szolgálat külső segítő szakemberei	gyógypedagógus, logopédus, ifjúságorvos, védőnő, családsegítő

2. A nevelőtestület képzettségi mutatói

Főiskolai végzettségű óvodapedagógusok száma	24 fő
Közoktatás vezető	6 fő
Német nemzetiségi óvodapedagógus	5 fő
Horvát nemzetiségi óvodapedagógus	1 fő
Cigány nemzetiségi óvodapedagógus	1 fő
Gyógynevelési asszisztens	1 fő
Fejlesztő óvodapedagógus	1 fő
Szociálpedagógus	1 fő
Tanítói képesítés	3 fő
Szakvizsgázott óvodapedagógus	8 fő
Kisgyermekgondozó-, nevelő	3 fő
Sportoktató	2 fő
Érettségizett dajka	4 fő
Dajkaképzőt végzett dajka	11 fő
Szaktanácsos	3 fő

Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógusok irányítják. Az egységes óvoda-bölcsődében napi 7 órában kisgyermekgondozó-, nevelő is dolgozik a csoportban.

A dolgozók munkaköri leírásai a személyi anyagokban találhatóak.

2. Tárgyi feltételek

Intézményünk rendelkezik mindazon tárgyi feltételekkel, amelyek a nevelési programunkhoz szükségesek. A kompetencia program megvalósítását segítik a pályázatból beszerzett kisebb-nagyobb tárgyi eszközök (pl. homokozó-vizezők, trambulínok, és tíz darab laptop). Az

egységes óvoda-bölcsődés gyermekek részére rendelkezünk megfelelő eszközökkel és bútorzattal.

Épületeink berendezéseit oly módon alakítottuk ki, újítottuk fel, hogy szolgálja gyermekeink biztonságát, kényelmét, megfelelően testméreteiknek. A gyermekek által használt játékokat, tárgyi felszereléseket biztonságosan és számukra hozzáférhető módon helyezük el, melyeket belső igényeiknek megfelelően, önállóan választhatnak ki.

Udvaraink nagy, füves területei kellő teret adnak gyermekeink nagy játék- és mozgásigényének kielégítéséhez. Az udvari játékokat és egyéb tárgyi eszközöket pályázat útján, szülők és alapítványunk segítségével tervezzük beszerezni.

A meglévő tárgyi feltételeinket folyamatosan karbantartjuk, lehetőségeinkhez mérten pótoljuk, ezáltal megfelelő munkakörnyezetet nyújtunk az óvodai munkatársaknak. A szülőkkel való kapcsolattartás érdekében a megbeszéléseket a nevelői szobában tartjuk.

Intézményünk kötelező (minimális) eszközei és felszerelései

	Újvárosi óvoda	Kossuth óvoda	Központi óvoda	Petőfi óvoda	Bácsszőlősi óvoda	Csikériai óvoda	Mátételkei óvoda	Összesen
1. Csoportszoba	2	2	3	2	1	2	1	13
2. Gyermeágyl/fektető tároló helyiség	0	0	0	0	0	0	1	1
3. Tornaszoba	0	1	1	1	1	0	1	5
4. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	0	0	1	0	1	0	1	2
5. Játsszóudvar	1	1	1	1	1	1	1	7
6. Intézményvezetői iroda	1	0	0	0	0	0	0	1
7. Tagintézmény vezetői iroda	0	0	0	0	0	1	1	2
8. Óvodatitkári iroda	1	0	0	0	0	0	0	1
9. Általános szertár/raktár	1	1	1	1	1	1	1	7
10. Töbpcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra)	1	0	0	0	0	0	0	1
11. Gyermeöltöző	2	1	3	2	1	1	1	11
12. Gyerme mosdó, WC helyiség	2	1	4	2	1	1	1	12
13. Felnőtt öltöző	1	1	1	1	0	0	1	5
14. Felnőtt mosdó	1	0	0	0	1	0	1	3
15. Felnőtt WC helyiség	1	1	1	1	1	1	2	8
16. Mosó, vasaló helyiség	1	1	1	1	1	1	1	7
17. Melegítő konyha	1	1	1	1	1	0	1	6
18. Tálaló-mosogató	1	1	1	1	1	0	1	6
19. Ételhulladék tároló	1	1	1	1	1	0	1	6

Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai

	Újvárosi óvoda	Kossuth óvoda	Központi óvoda	Petőfi óvoda	Bácsszőlősi óvoda	Csikériai óvoda	Mátételkei óvoda	Összesen
Csoportszoba	2	2	3	2	1	2	1	13
1. Óvodai fektető	42	48	109	59	15	25	10	308
2. Gyermekszék	97	86	155	141	22	61	57	619
3. Gyermekasztal	15	21	29	18	8	13	11	115
4. Fényvédő függöny	10	8	16	10	6	8	12	70
5. Szőnyeg	2	3	3	2	2	4	8	24
6. Játéktartó szekrény vagy polc	7	6	3	2	3	3	3	27
7. Könyvespolc	2	2	3	2	3	2	2	16
8. Élősarok állvány	2	2	3	2	0	0	0	9
9. Textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	2	2	3	2	0	2	1	12
10. Edény – és evőeszköz-tároló szekrény	2	2	3	2	0	1	2	12
11. Szeméttartó	4	2	3	2	1	4	3	19

	Újvárosi óvoda	Kossuth óvoda	Központi óvoda	Petőfi óvoda	Bácsszőlősi óvoda	Csikériai óvoda	Mátételkei óvoda	Összesen
Tornaszoba	0	1	1	1	1	0	1	5
1. Tornapad	4	4	6	6	3	4	3	30
2. Tornaszőnyeg	3	3	5	3	2	2	1	19
3. Bordásfal	0	1	6	1	1	2	1	12
4. Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	2	2	1	1	0	1	8
5. Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelés	0	0	0	0	0	0	0	0

	Újvárosi óvoda	Kossuth óvoda	Központi óvoda	Petőfi óvoda	Bácsszőlősi óvoda	Csikériai óvoda	Mátételkei óvoda	Összesen
Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	0	0	1	0	1	0	1	3
1. A fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Tükör	0	0	1	0	1	0	1	3
3. Asztal	0	0	1	0	1	0	2	4
4. Szék	0	0	14	0	4	0	5	23
5. Szőnyeg	0	0	1	0	1	0	1	3
6. Játéktartó szekrény vagy könyves polc	0	0	1	0	1	0	1	3

	Újvárosi óvoda	Kossuth óvoda	Központi óvoda	Petőfi óvoda	Bácsszőlősi óvoda	Csikériai óvoda	Mátételkei óvoda	Összesen
Játsszódudvar	1	1	1	1	1	1	1	7
1. Kerti asztal	2	1	2	2	1	1	1	10
2. Kerti pad	4	0	4	2	1	1	1	13
3. Udvari kisház	1	0	0	1	1	1	1	5
4. Udvari homokozó	1	1	1	1	1	1	1	7
5. Takaróháló	1	1	1	0	0	0	0	3
6. Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	van	van	van	van	van	van	van	van

	Újvárosi óvoda	Kossuth óvoda	Központi óvoda	Petőfi óvoda	Bácsszőlősi óvoda	Csikériai óvoda	Mátételkei óvoda	Összesen
Intézményvezetői iroda	1	0	0	0	0	0	0	1
1. Íróasztal és szék	1+1	0	0	0	0	0	0	0
2. Tárgyalóasztal, székekkel	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Telefon	1	0	0	0	0	0	0	1
4. Fax	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Könyvszekrény	1	0	0	0	0	0	0	1
6. Iratszekrény	1	0	0	0	0	0	0	1
7. Elektronikus adathordozó szekrény	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Számítógép, internet hozzáféréssel	1+int.van	0	0	0	0	0	0	0
9. Számítógépasztal és szék	1+1	0	0	0	0	0	0	0

	Újvárosi óvoda	Kossuth óvoda	Központi óvoda	Petőfi óvoda	Bácsszőlősi óvoda	Csikériai óvoda	Mátételkei óvoda	Összesen
Tagintézmény vezetői iroda	0	0	0	0	1	1	1	3
1. Íróasztal és szék	0	0	0	0	1+1	1+1	1+1	3+3
2. Iratszekrény	0	0	0	0	1	1	1	3
3. Telefon	0	0	0	0	1	1	1	3
4. Fax	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Fénymásoló	0	0	0	0	1	2	0	3
6. Számítógépasztal és szék	0	0	0	0	0	1+1	0	1+1
7. Számítógép, internet hozzáféréssel	0	0	0	0	1 int.nincs	1+int.van	1+int.van	3+2 int

	Újvárosi óvoda	Kossuth óvoda	Központi óvoda	Petőfi óvoda	Bácsszőlősi óvoda	Csikériai óvoda	Mátételkei óvoda	Összesen
Óvodatitkári iroda	1	0	0	0	0	0	0	1
1. Íróasztal és szék	1+1	0	0	0	0	0	0	0
2. Iratszekrény	1	0	0	0	0	0	0	1
3. Telefon	1	0	0	0	0	0	0	1
4. Fax	1	0	0	0	0	0	0	1
5. Számítógépasztal és szék	1+1	0	0	0	0	0	0	0
6. Számítógép, internet hozzáféréssel	1+int.van	0	0	0	0	0	0	0
7. Fénymásoló	2	0	0	0	0	0	0	2

	Újvárosi óvoda	Kossuth óvoda	Központi óvoda	Petőfi óvoda	Bácsszőlősi óvoda	Csikériai óvoda	Mátételki óvoda	Összesen
Többcélú helyiség	1	0	0	0	0	0	0	1
1. Tárgyalóasztal székekkel	1+17	0	0	0	0	0	0	1+17

	Újvárosi óvoda	Kossuth óvoda	Központi óvoda	Petőfi óvoda	Bácsszőlősi óvoda	Csikériai óvoda	Mátételki óvoda	Összesen
Gyermeköltöző	2	1	3	2	1	1	1	11
1. Öltözőszekrény	8	9	15	11	2	4	2	51
2. Öltözőpad	2	0	0	0	0	4	2	8

	Újvárosi óvoda	Kossuth óvoda	Központi óvoda	Petőfi óvoda	Bácsszőlősi óvoda	Csikériai óvoda	Mátételki óvoda	Összesen
Gyermekmosdó, WC helyiség	2	1	4	2	1	1	1	12
1. Törölközőtartó	1	1	4	2	1	1	2	12
2. Falitükör	2	1	4	2	1	7	3	14
3. Fogmosó tartó	2	2	10	2	1	6	2	25

	Újvárosi óvoda	Kossuth óvoda	Központi óvoda	Petőfi óvoda	Bácsszőlősi óvoda	Csikériai óvoda	Mátételki óvoda	Összesen
Tisztálkodási és egyéb felszerelések								
1. Egyéni tisztálkodó szerek	van	van	van	van	van	van	van	van
2. Tisztálkodó felszerelések	van	van	van	van	van	van	van	van
3. Fésűtartó	0	0	0	0	0	2	1	3
4. Törölköző	216	171	226	120	25	120	0	878
5. Abrosz	69	73	89	56	10	54	42	393
6. Takaró	109	60	80	64	25	54	34	426
7. Agyneműhuzat, lepedő	0	0	0	0	0	70	0	70

	Újvárosi óvoda	Kossuth óvoda	Központi óvoda	Petőfi óvoda	Bácsszőlősi óvoda	Csikériai óvoda	Mátételki óvoda	Összesen
Felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök								
1. Szennyes ruha tároló	1	1	1	2	2	1	1	9
2. Mosott ruha tároló	1	1	1	1	1	1	1	7
3. Mosógép	1	1+1	1+1	1+1	1	1	1	10
4. Centrifuga	0	1	1	1	1	0	0	4
5. Vasaló	2	2	1	1	1	1	1	9
6. Vasalóállvány	1	1	2	1	1	1	1	8
7. Szárítóállvány	1	1	2	1	4	2	1	12
8. Takarítóeszközök	van	van	van	van	van	van	van	van
9. Kerti munkaeszközök, szerszámok	van	van	van	van	van	van	van	van
10. Hűtőgép	2	1	1	1	1	0	1	7
11. Porszívó	1	1	1	1	1	2	1	8

	Újvárosi óvoda	Kossuth óvoda	Központi óvoda	Petőfi óvoda	Bácsszőlősi óvoda	Csikériai óvoda	Mátételki óvoda	Összesen
Egészség- és munkavédelmi eszközök								
1. Ételmintavétel (üvegtartály) készlet	7	17	20	18	15	0	10	87
2. Elsősegélyláda	1	1	1	1	1	1	1	7
3. Gyógyszertár (zárható)	0	1	0	0	0	0	0	1
4. Tűzoltókészülék	2	2	3	2	3	1	1	14

A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök:

A Pedagógiai Programunk megvalósításához szükséges játékok, játékeszközök és egyéb eszközök, tárgyak megfelelőek.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének további speciális eszközei:

A sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséhez szükséges eszközök megfelelőek.

Heti rend

A heti rend a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugodt légkört teremti meg az óvodai csoportban. A heti rend és a napirend biztosítja a szokásrendszer segítségével a gyermekek egészséges, tevékenységekben megnyilvánuló fejlődését és lehetőséget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez, melyet az egész nap folyamán óvodapedagógus irányít. Figyeljünk arra, hogy minél rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rendet állítsunk össze. Jusson idő a gyermeki tevékenységek, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság a helyzethez való alkalmazkodást segíti elő, a heti rend a gyermekek életének észrevétlen szabályozója legyen.

Szabadon dönthetünk abban a kérdésben, hogy a komplexitás keretében, mely tevékenységeket és szervezeti formákat választjuk a gyermekek fejlesztése érdekében az egyes napok folyamán.

A heti rend életkortól függően naponta biztosítja a tervezett és rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó, szervezhető kezdeményezett vagy kötött formában. Heti egy alkalommal minden korosztály számára kötelező a testnevelés foglalkozás.

Napirend

A napirend a mindenkori nyitva tartási igények, lehetőségek, hagyományok figyelembevételével folyamatosan és rugalmasan történik, igazodva a különböző tevékenységekhez, gyermekeink egyéni szükségleteihez. Az egységes óvoda-bölcsődés gyermekeknél a jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a nyugodt, folyamatos gondozás feltételeit teremti meg. A napirenden belül az egyes gyermekek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető legyen a rendszer, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalmit biztosítja.

A tevékenységek közötti harmonikus arányokat úgy alakítjuk ki, hogy szem előtt tartjuk a játék kitüntetett szerepét. Lehetőségeinkhez mérten törekszünk a heti és napirenden keresztül a differenciált tevékenységek tervezésére és szervezésére.

A rendszerességgel és az ismétlődésekkel érzelmi biztonságot nyújtunk gyermekeink számára.

XIII. A nevelőmunka tervezése

Az óvodapedagógusok dokumentációs feladatai:

- Csoportnapló;
- felvételi és mulasztási napló;
- a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció vezetése (befogadási megfigyelések, bemeneti-kimeneti mérések, egyéni fejlesztési tervek).

Csoportnapló:

A tudatosan, tervszerűen felépített nevelőmunkát (tevékenységeket) egy hétre, az ezekhez kapcsolódó szervezési feladatokat havonta előre tervezzük a csoportnaplóban.

Az óvodai nevelési feladatokat félévre (differenciáltan) tervezzük és értékeljük, kiscsoportban a befogadás idejére (szeptember hó) külön tervezzük.

A tevékenységeket a kompetencia alapú óvodai nevelés programcsomagjához igazodóan minden csoportban, komplexen tervezzük. Egyes témákat projekteknél, illetve témahetekben dolgozunk fel.

A csoportnapló tartalma a 20/2012. (VIII.31.) EMMI és a 22/2013. EMMI rendelet módosítása szerint.

Formailag:

Előre lefűzve, A/4-es lapokon, kézírással készítjük.

A szülői nyilatkozatokat - az anyagi költségekkel járó óvodai programokon való részvételhez, stb. - szülői kéréseket csatoljuk.

Felvételi és mulasztási napló:

Naponta pontosan a fedőlap útmutatása szerint vezetjük.

A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció:

A csoportnaplóhoz tartozik mellékletként. Az óvodába lépést követő egy hónap a gyermek megismerését, megfigyelését szolgálja, amit a befogadás tapasztalatairól készített dokumentumban, valamint a befogadási mérőlap összesítőben rögzítünk. Gyermekeinknél évente bemeneti és kimeneti méréseket, megfigyeléseket végzünk.

A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentációt Porkolábné Balogh Katalin: Komplex Prevenációs Óvodai Programcsomag átdolgozott mérőlapjai alapján végezzük, mely tartalmazza a gyermek anamnéziséét, valamint az értelmi, a testi, a szociális és verbális képességeinek fejlődésével kapcsolatos információkat az óvodai nevelés teljes időszakára kiterjedően.

Kis és középső csoportokban a bementi mérés határideje november 15-e, a kimeneti mérés határideje pedig április 30-a, melyeket írásban rögzítünk. Azoknál a gyermekeknél, akik év közben érkeznek az óvodánkba, egy hónap után kell elvégezni a bemeneti mérést. Tanköteles gyermekeink bemeneti mérésének határideje október 15-e, kimeneti mérés határideje január 31-e, mely alapot képez a beiskolázáshoz, valamint a pedagógiai szakszolgálatokhoz, illetve a szakértői bizottsághoz benyújtandó óvodapedagógusi szakvélemény elkészítéséhez. Ugyanehhez az időponthoz kötött a rövid DIFER mérés (akinél szükségesnek találjuk). A gyermekek egyéni fejlesztését negyedévente tervezzük.

Az óvodapedagógus indirekt módon tevékenységekben, felajánlott szituációkban segíti a gyermekek fejlődését egyéni, illetve mikro csoportos formában (amikor a gyermek vagy még nem, vagy már nem játszik, illetve délutáni pihenőidő alatt a gyermekek alvási szükségleteihez igazodva).

A szülőket gyermeke egyéni fejlődéséről háromhavonta tájékoztatjuk, ezt az egyéni fejlesztési tervnél aláírásukkal igazolják.

A gyermekek fejlettségéről beiratkozáskor adatot szolgáltatunk az iskola részére.

XIV. Az óvodai élet tevékenységformái

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi, pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A gyermekek a játék útján ismerkednek a világgal, tárgyakkal, tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel, ezek hatásával.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartással, indirekt reakcióval éri el.

Célunk:

- Legyen gyermekeinknek örömteljes óvodai életük a szabad játék elsődlegességének és túlsúlyának biztosításával;

- váljon a játék a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé;
- történjen meg a gyermekek képességeinek, valamint komplex személyiségüknek fejlődése a kompetencia alapú óvodai nevelés programcsomag által ajánlott játékok rendszeres alkalmazásával.

Feladatunk:

- Előtérbe helyezzük a szabad játék túlsúlyának érvényesülését;
- biztosítjuk a játékhoz megfelelő csoportlégbört, helyet, időt és az egyszerű gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő anyagokat, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket a különböző játékformákhoz;
- nyugodt légkört teremtünk, tiszteletben tartjuk az egyéni motivációkat, különbségeket;
- a játék folyamatában az óvodapedagógus és a kisgyermekgondozó-, nevelő tudatos jelenlétével biztosítjuk az indirekt irányítás felelősségét, az irányítás kiterjed a gyermek világról szerzett tapasztalatainak, ismereteinek állandó bővítésére, elmélyítésére és az élményt kísérő pozitív érzelmek alakítására;
- fontosnak tartjuk a türelmet, az együttérzést, a gyermekek által képzelt, teremtett játszóhelyzetbe való beleélést, empátiát;
- ha szükséges, akkor legyünk a játék kezdeményezői, modellnyújtói;
- amikor a szabad játékfolyamat kialakult, maradjunk bevonható társak;
- segítsünk, illetve kezdeményezzünk, ha a játékfolyamat elakad, akkor avatkozzunk be, ha a gyermekek durvák, agresszívek és ezzel saját és társaik testi épségét veszélyeztetik;
- megfelelő csoportlégbört biztosítunk elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multi- és interkulturális szemlélettel;
- fejlesztjük gyermekeink mozgását, önállóságát, kitartását;
- gyermekeinknek szükségük van a magányos játék és az együttes játék lehetőségére egyaránt;
- az eltérő korosztályok együttjátzását az óvodapedagógusok és a kisgyermekgondozó-, nevelő az adott helyzetet megítélve, szükség szerint befolyásolják;
- az agresszív vagy negatív tartalmú játékokat azonos felfogásban szükséges irányítani a csoportban dolgozó kolléganőknek.

Verselés, mesélés

Számunkra a mese a csend szigete. Pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmény feldolgozásában. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Óvodánkban a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Célunk:

- Teremtsük meg a biztonságos önkifejezés megalapozását a magyar nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel;

- történjen meg az irodalmi érdeklődésük felkeltése, megfelelő irodalmi élmények nyújtásával;
- legyenek képesek a magyar kultúra értékeit befogadni, átörökíteni;
- legyenek képesek saját vers-és mesealkotásra;
- történjen meg a napi mesélésben rejlő drámalehetőségek kihasználása;
- gazdagodjon aktív és passzív szókincsük;
- történjen meg folyamatos irodalmi élmények hatására érzelmeik, értelmi képességeik és erkölcsük fejlődése.

Feladatunk:

- Verseléshez, meséléshez csendes, nyugodt környezetet biztosítunk;
- változatos irodalmi élményeket közvetítünk;
- életkoruknak és egyéni érdeklődésüknek megfelelő irodalmi anyagot választunk, mely nagymértékben kihat a gyermekek erkölcsi fejlődésére;
- a gyermekek alkotó fantáziáját, az önkifejezésük fejlődését segítjük (önálló verseléssel, meséléssel, dramatizálással, bábozással), annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálásával;
- népi, klasszikus, kortárs irodalmi műveket közvetítünk (a multi-és interkulturális nevelés megvalósítása az anyagválasztással);
- minden nap legyen mesélés, verselés, mondókázás, mindezzel megalapozzuk a gyermekeink esztétikai, irodalmi fogékonyságát, gazdagítjuk szókincsüket, anyanyelvünk és szülőföldünk szeretetére neveljük őket;
- az anyanyelvi és a dramatikus játékokkal beszédfejlődésüket segítjük.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célunk:

- Legyenek érdeklődők gyermekeink az ének, zene, énekes játékok, gyermektánc iránt, a befogadására való képességük megalapozása;
- történjen meg zenei hallásuk, ritmusérzékük, éneklési készségük, harmonikus, szép mozgásuk fejlesztése;
- legyenek képesek a szülőföld, a nemzetiség értékeinek átörökítésére a népzene, a népdal, a népszokások, a gyermektánc és a népi hangszerek megismertetése által;
- gyarapodjanak gyermekeink ismeretei, fejlődjön testsémájuk, térbeli tájékozódásuk az énekes-és dalos játékok játszása során.

Feladatunk:

- Zenei hallás fejlesztése.
- Zenei készségek, képességek terén:
 - metrum érzék
 - ritmusérzék: a) ritmus

- b) szünetek helye
- c) ütemhangsúly: kettes lüktetés
- d) tempó
- e) motívumhangsúly, sorhangsúly

- dinamikai érzés
- hangmagasság- dallamérzék, hangszínérzék
- belső hallás-intonációs készség, hangképzés
- zenei memória
- zenei improvizációs készség
- érzelmek, hangulatok kifejezése a zenében;
- az igényesen válogatott művészeti alkotásokkal alakítjuk a gyermekek zenei képességét (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitását;
- a nemzetiségi néptánc segítségével a nemzetiségi hagyományokat átörökítjük, mozgáskultúrájukat fejlesztjük;
- ölbeli játékokkal, népi gyermekdalokkal, énekes játékokkal örömet nyújtunk a gyermekeknek, ezáltal felkeltve zenei érdeklődésüket, formáljuk ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat;
- zenehallgatási anyag választásánál a nemzetiségek és a migráns gyermekek dalanyagából is válogatunk;
- gyermekeink pszichikus funkcióit, testi képességeit, szociális kapcsolatait, érzelmeit fejlesztjük az ének, a ritmus, a mozgás (gyermektánc) segítségével.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célunk:

- Gazdagodjon gyermekeink élmény-és fantáziavilága, tér, forma, színeképzeteik a rajzolással, mintázással, kézimunkával, barkácsolással;
- alakuljon ki esztétikai érzékük, szép iránti igényességük;
- legyenek képesek különböző technikák által élményeik, gondolataik, elképzeléseik, alkotó vágyuk kifejezésére;
- szívesen végezzenek gyermekeink különböző alkotó tevékenységeket és ez váljon örömteli tevékenységgé.

Feladatunk:

- Megfelelő helyet, időt és eszközt biztosítunk gyermekeink számára;
- sokrétű tevékenység során vizuális tapasztalatokat, élményeket nyújtunk, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően;
- az alkotó, alakító önkifejezés fejlődését segítjük a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagításával;
- belső képeiket gazdagítjuk a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel;

- a gyermekek ábrázolásának ösztönzését biztosítjuk alkotó légkör megteremtésével a nap bármely szakában, változatos lehetőségek felkínálásával;
- megismertetjük gyermekeinket különböző technikákkal, anyagokkal, munkafogásokkal;
- az alkotás örömét, az önmegvalósítás lehetőségét biztosítjuk;
- személyiségüket formáljuk a népművészeti elemekkel való ismerkedés által.

Mozgás

Célunk:

- Történjen meg a gyermekek természetes mozgáskedvének felkeltése és fenntartása, a mozgás megszerettetése, mozgásigényük kielégítése;
- alapozzuk meg egészséges életvitelüket rendszeres mozgással;
- legyenek fizikailag erősek, rendelkezzenek megfelelő erő-és állóképességgel; történjen meg a mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése, a gyermekek harmonikus személyiségfejlődésének elősegítése.

Feladatunk:

- Mozgásos játékok széleskörű alkalmazásával felkeltjük és fenntartjuk gyermekeink mozgáskedvét;
- folyamatos pozitív értékeléssel a mozgás szeretetét és igényét megtartjuk;
- a lehetőségekhez mérten naponta szervezünk tervszerű mozgást a szabad levegőn;
- a gyermekek természetes mozgását fejlesztjük: járással, futással, egyensúlyozással, ugrással, dobással;
- a társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek énhatárainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodási képességének fejlődését elősegítjük;
- a mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése után változatos, differenciált (figyelembe véve az egyéni képességeket, szükségleteket), párhuzamosan végezhető lehetőségeket biztosítunk a mindennapos mozgásra valamennyi gyermek számára;
- a testi képességeiket fejlesztjük: ügyesség, gyorsaság, testi erő, állóképesség, légző-és keringési rendszer, csont-és izomrendszer.

A külső világ tevékeny megismerése

Célunk:

- Történjen meg gyermekeink készségeinek, képességeinek fejlesztése a természeti és épített környezet megismerésével, sokszínű tapasztalathoz jutással;
- alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulják meg azok védelmét, az értékek megőrzését;
- ismerjék meg a szülőföld, a helyi-és néphagyományok értékeit, tanulják meg ezek szeretetét, védelmét;
- váljanak gyermekeink a természetet szerető, védő emberekké,

- legyenek képesek a környezettudatos magatartás gyakorlására;
- tudjanak önálló véleményt alkotni, dönteni a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában egyaránt.

Feladatunk:

- Minél több tapasztalathoz juttatjuk gyermekeinket (mozgásos, érzékszervi) az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből életkoruknak megfelelő szinten;
- megismertetjük őket a szűkebb (természeti, emberi, társadalmi) környezetükkel;
- a szülőföld, a hazai táj, a népi, helyi, családi, nemzetiségi hagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeinek megismerése, közvetítő tapasztalatszerzéseket biztosítunk;
- az önálló véleményalkotást, döntési képességet megalapozzuk problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével;
- a környezetbarát szokásokat megalapozzuk, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, illetve hulladékkezelés, szelektálás;
- környezettudatos, környezetvédő magatartást megalapozó tevékenységeket, programokat szervezünk (pl. környezetünk tisztaságának megőrzése, projektekben környezetvédelemre neveljük gyermekeinket);
- megtanítjuk és gyakoroltatjuk az elemi közlekedési szabályokat, megismertetjük a gyermekeket a közlekedési eszközökkel.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

Célunk:

- Legyenek képesek a minket körülölelő világ mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyok felismerésére;
- alakuljon ki ítélőképességük, fejlődjön tér-, sík-és mennyiség szemléletük;
- történjen meg érdeklődés felkeltésük a matematikai tartalmú tapasztalatok iránt;
- alapozzuk meg a logikus gondolkodásukat.

Feladatunk:

- A környezet megismerése során matematikai tapasztalatokhoz juttatjuk gyermekeinket, melyeket tevékenységeikben alkalmazhatnak;
- matematikai érdeklődésüket folyamatosan kielégítjük, élményeket, eszközöket biztosítunk a tapasztalatszerzéshez;
- gyermekeinkkel a környező valóságot, a természet törvényszerűségeit és összefüggéseit ismertetjük meg, megalapozzuk logikus gondolkodásukat;
- a testület által elkészített és a kompetencia programcsomagból válogatott fejlesztő játékgyűjtemény segítségével változatos, játékos tevékenységeket, foglalkozásokat szervezünk (egyéni, páros, mikro csoportos formában).

Munka jellegű tevékenységek

Célunk:

- Legyen az óvodában végzett munka örömmel, szívesen végzett, aktív tevékenység;
- alakuljanak ki a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, és céltudatosság;
- legyen fejlett a kognitív képességük: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási és munkaszervezési képességük;
- alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk;
- legyen felelősségérzetük, feladattudatuk.

Feladatunk:

- Gyermekeinket mindig saját magukhoz mérten, fejlesztő értékelésben részesítjük, így biztosítjuk az örömteli munkavégzést;
- cselekvő tanulás során a munkajellegű aktív tevékenységeket gyakorolják;
- mindenfajta munkában és minden korcsoportban megteremtjük az önálló munkavégzés lehetőségeit;
- odafigyelünk, hogy minden gyermek a képességeinek megfelelő munkafeladatot kapjon;
- a nyugodt és kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört megteremtjük;
- gyermekeink érezzék, hogy munkájukat igényeljük és számon tartjuk;
- az önkiszolgálásért és a közösségért végzett munkajellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségét elismerjük.

Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, ezzel biztosítjuk a munka állandóságát és folytonosságát.

Munkafajtáink:

- Önkiszolgáló munka;
- naposi munka;
- alkalmoszerű munka;
- felelősi munka.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célunk:

- Történjen meg a tevékenységekben megvalósuló tanulás által gyermekeink képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése;
- legyünk képesek az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartására, ezzel a tanulni vágyást alapozzuk meg;
- alakuljon ki gyermekeinkben a tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés és maga a cselekvés.

Feladatunk:

- Kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezetet teremtünk, cselekvésen alapuló tanulást valósítunk meg, mely során a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire építünk;
- buzdítással növeljük a gyermek önbizalmát, személyre szabott, pozitív értékeléssel elősegítjük az önértékelésének fejlődését;
- olyan pedagógiai attitűddel dolgozunk, amely a gyermeki tevékenységekben biztosítja a felfedezés lehetőségét, annak örömét;
- rendszeresen alkalmazzuk a kompetencia programcsomag által ajánlott játékokat;
- az egyéni fejlődési, érési ütemüket figyelembe vesszük a tevékenységek felkínálása során;
- a részképesség lemaradást vagy tanulási zavart időben kiszűrjük, jelezzük a megfelelő szakembereknek, egyéni fejlesztéssel segítjük a felzárkóztatást;
- a kiemelkedő képességű gyermekeket felismerjük és tehetséggondozást végzünk;
- a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermekek személyiségének kibontakoztatását.

XV. Ünnepek, hagyományok

Óvodai nyílt ünnepélyek

- nagycsoportosok elkészítése, búcsúzása
- városi, falusi ünnepségeken való részvétel
- nemzetiségi önkormányzatok rendezvényein való részvétel
- idősek köszöntése (Szociális Otthon, Család és Gyermekegészségügyi Központ)
- Márton napi lámpás felvonulás

Óvodai megemlékezések

- Március 15
- nemzeti összetartozás napja

Gyermeki élet hagyományos ünnepei az óvodai csoportokban

- húsvét
- karácsony
- mikulás

Csoporton belüli hagyomány

- születésnapok megünneplése

Óvodai szintű hagyományok

- egész napos kirándulás évi egy alkalommal

- félnapos kirándulások, séták, túrák
- színházak előadásai évi 3-4 alkalommal
- szülők bálja
- gyermeknap
- projekt-nap

XVI. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. **Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, óvodásból iskolássá szocializálódik.** A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Az iskolakezdéshez a sikeres iskolai munkához az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség.
- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek.
- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- Önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés;
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása, átvitele;
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni;
- minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán-és mássalhangzókat (a fogváltással összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek);

- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét;
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetben élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét, felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit;
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek;
- elemi mennyiségi ismeretei vannak;
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését;
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg;
- az egyéni cél, feladat, módszer, eszköz, idő és értékelési mód nem az életkortól függ, hanem a gyerektől. A gyermekek tudása különböző.

XVII. Gyermekvédelem

Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek óvodánkba. Fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés, különös figyelemmel a sajátos nevelési igényű, a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre. Minden óvodapedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábizott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése, a gyermeki jogok tiszteletben tartása, védelme, erősítése és érvényre juttatása.

A gyermekvédelmi felelős feladata a rendszeres (havi), aktuális probléma esetén azonnali kapcsolattartás a Család és Gyermekjóléti Szolgálattal, védőnőkkel. További feladata, hogy az intézményvezetőt a gyermekvédelmi munkáról szóban folyamatosan tájékoztassa, illetve a tanévzáró nevelőtestületi értekezleten írásban is beszámoljon munkájáról.

Célunk:

- Történjen meg a gyermeki jogok tiszteletben tartása, védelme, erősítése, érvényre juttatása és a hátránykompenzáció.

Feladatunk:

- Évenként feltárjuk (védőnők és a Család és Gyermekjóléti Szolgálat segítségével) azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik;

- segítséget nyújtunk a családoknak a hátrányok enyhítése céljából, a szülőkkel való közvetlen viszony kialakítására törekszünk;
- az egyéni bánásmód, a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése, a tapintatos egyéni, személyes kapcsolattartás alapvető nevelési módszerünk;
- valamennyi 3. életévét betöltött (különös tekintettel a veszélyeztetett, HH és HHH) gyermeket felkutatunk, rendszeres óvodába járásuk és a családok segítése érdekében szoros kapcsolatot tartunk a védőnővel, a Család és Gyermekjóléti Szolgálattal és a gyermekorvossal;
- e gyermekeket folyamatosan figyelemmel kísérjük és a szükséges intézkedéseket megtesszük annak érdekében, hogy minden 3. életévét betöltött gyermek **rendszeresen** járjon óvodába;
- a szülőket tájékoztatjuk az anyagi és egyéb segítő szolgáltatásokról;
- az óvoda **írásos jelző szerepét** érvényesítjük, amennyiben a gyermek érdekében intézkedést tartunk szükségesnek;
- a korai prevenció megvalósításával, az óvodai nevelés alapfeladatain keresztül, a családokkal együttműködve, optimális feltételeket biztosítunk valamennyi, de különösen a HH, HHH és a veszélyeztetett gyermekek személyiségfejlődése, képességeik, tehetségük kiteljesedése számára;
- a gyermekek különböző területen mutatkozó képesség és szokásbeli lemaradásait feltérképezzük, erősségeikre építve személyes törődéssel és egyéni fejlesztéssel a gyermekek fejlődését segítjük;
- a családlátogatások, személyes megbeszélések gyakoriságát szükség szerint növeljük.

XVIII. Intézményünk kapcsolatrendszere

Az intézmény terveinek elkészítése során egyeztetünk az érintett külső partnerekkel és a megvalósításba minden lehetséges módon bevonjuk őket. Fontosnak tartjuk partnereink folyamatos tájékoztatását az együttműködés eredményességéről és igényt tartunk véleményükre, időnként partneri elégedettséget mérünk. Ezek a folyamatosan jelen lévő felülvizsgálatok és visszacsatolások nagyon fontos adalékai a kapcsolatépítésnek, melyeket mindenkor figyelembe veszünk.

A szülőkkel

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja legjobban a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az intézmény, illetve a család teremt meg. A szülőket nevelőpartnernek tekintjük, ehhez igazodva ismertetjük velük befogadó nevelési felfogásunkat, programunk célját, feladatát. Minden lehetőséget megragadunk annak érdekében, hogy a családok sajátosságait, szokásait megismerjük és szükség esetén a családhoz illesztett megoldással segítsünk. A családdal, mint együtt nevelő partnerrel kapcsolatot tart az intézmény vezetője, a gyermekvédelmi felelős, illetve a gyermeket nevelő

óvodapedagógusok és kisgyermekgondozó-, nevelő. Gazdasági vonatkozásban (ebédfizetés, visszafizetés) kapcsolatot tart a szülőkkel az óvodatitkár.

Hivatalos megkeresés:

Az óvoda köteles a gyermek igazolatlan hiányzása esetén, az óvodáskorú gyermekek tartós, előre be nem jelentett hiányzása esetén levélben, hivatalos formában megkeresni a szülőt. Az óvoda vezetője minden évben az önkormányzat listája alapján felkutatja az óvodába nem járó 3 éves gyermekeket és hollétüket jelenti az önkormányzat jegyzőjének.

Kapcsolattartás formái:

- **Szülői értekezlet:** A hivatalos tájékoztatás egyik módja, a mindenkit érintő aktuális eseményekről, illetve az adott csoport fejlettségi szintjéről.
- **Beszélgetés:** Aktuális, azonnali döntést, választ igénylő kérdésekben a szülő bármikor megkeresheti a csoportot vezető óvodapedagógusokat, kisgyermekgondozó-, nevelőt, illetve az óvoda vezetőjét. Hasonlóképpen az óvodapedagógusok és a kisgyermekgondozó-, nevelő a gyermek testi-lelki állapotára vonatkozóan szükség esetén azonnali jelzést adnak a szülőnek.
- **Üzenő füzet:** Saját üzenő füzetten keresztül információcsere biztosítása az egységes óvoda-bölcsődében.
- **Fogadóóra:** Kezdeményezheti a szülő, óvodapedagógus, kisgyermekgondozó-, nevelő, gyermekvédelmi felelős, illetve az óvodavezető. A fogadóóra jellegéből adódóan alkalmas a gyermekre vonatkozó mindennemű gond, probléma, fejlődési kérdés megbeszélésére. A csoportvezető óvodapedagógusok a nagycsoportos gyermekek szüleinél mindenkor kezdeményezik a fogadóóra igénybevételét, mert így lehetőség adódik arra, hogy az iskolaválasztás, iskolaérettség tekintetében, személyre szóló segítséget tudjanak adni. A szülő kezdeményezheti a fogadóórát akkor, ha kevéssé elégedett a gyermekéről kapott napi információval, illetve személyes jellegű problémát kíván megbeszélni, valamint segítséget igényel egyes nevelési helyzetekhez. A vezető kezdeményezheti a fogadóórát abban az esetben, ha a problémamegoldás túlnő a csoportvezető óvodapedagógus, kisgyermekgondozó-, nevelő által ajánlott probléma-megoldási lehetőséggel. A fogadóórát kezdeményezheti a gyermekvédelmi felelős abban az esetben, ha a gyermek fejlődése a családban nem biztosított, illetve fennáll a veszélye annak, hogy a gyermeket elhanyagoló nevelésben részesítik a szülők.
- **Konzultáció:** A Szülői Szervezet tagjai a szülők nevében a vezetővel, illetve a csoportvezető óvodapedagógusokkal, kisgyermekgondozó-, nevelővel bármikor konzultációs lehetőséget kérhet az óvodába járó gyermekek nagyobb csoportját érintő bármely kérdésben (a pontos szabályozást a Házirend tartalmazza).
- **Családlátogatás:** Kezdeményezheti a szülő, valamint az intézmény. A szülő, az óvodapedagógusok és a kisgyermekgondozó-, nevelő, ha úgy érzik, hogy ez elősegíti az együttnevelést. A gyermekvédelmi felelős abban az esetben, ha úgy ítélik meg a körülményeket, hogy az a gyermek fejlődése szempontjából a családi körülményei

miatt nem megfelelő. Ebben az esetben az intézmény kérheti a Család és Gyermekjóléti Szolgálat segítségét is.

- **Közös programok:** Ide sorolhatók az óvodai kirándulások, játékos vetélkedők, játszódélutánok szervezése, ünnepélyek, csoportok hagyományai, melyeken a családok is részt vesznek.

Az iskolával

A kapcsolattartás célja az iskolába menő gyermekek beilleszkedését megkönnyítő együttműködés kialakítása.

Ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő és megtartó kapcsolatra törekszünk, melynek alapja a tisztelet és a megbecsülés egymás munkája iránt. Az iskolával a rendszeres kapcsolatot az óvodavezető helyettes és a tagóvoda vezetők tartják.

Kapcsolattartásaink formáit az éves Munkatervben rögzítjük feladatok szerint.

Az együttműködés formái:

- Az iskolai nevelőkkel a szakmai kapcsolatokat folyamatosan ápoljuk, törekszünk egymás pedagógiai programjának megismerésére, érdeklődünk egymás munkája, problémái, eredményei iránt;
- kölcsönös látogatások, tapasztalatgyűjtések: meglátogatjuk az első osztályosokat ősszel az iskolában, a leendő első osztályos tanító nénik pedig az óvodában tesznek látogatást;
- az iskolát kezdő gyermekeinkkel ellátogatunk ismerkedés céljából az iskolába tavasszal;
- konzultálunk az iskolába menő gyermekek átmeneti állapotának jellemzőiről, az aktuális fejlettségi szintjükéről írásban adatot szolgáltatunk, a SNI gyermekek szakértői véleményét átadjuk;
- közös programok szervezése.

Kapcsolat a módszertani bölcsődével

A budapesti Módszertani Bölcsődével munkakapcsolatot tartunk az egységes óvoda-bölcsődében folyó szakmai munka segítése érdekében.

A fenntartóval

A fenntartó és az intézmény kapcsolata részben hivatalos, részben támogató, segítő jellegű, elsősorban a következő területekre terjed ki:

- Az intézmény működésével, működtetésével összefüggő feladatok ellátására.
- Az intézmény ellenőrzésére:
 - Gazdálkodási, működési, törvényességi szempontból;
 - szakmai munka eredményessége tekintetében;
 - az ott folyó gyermek és ifjúságvédelmi tevékenységre;
 - a gyermekbalesetek megelőzése érdekében tett intézkedések tekintetében.

- Az intézményben folyó szakmai munka értékelésére

Az intézmény és a fenntartó kapcsolata eseti:

- Az intézmény Pedagógiai Programjával, SZMSZ-ével egyetértés (amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hátul).

A fenntartóval való kapcsolattartás formái:

- Szóbeli tájékoztatás adása;
- írásbeli beszámoló készítése;
- havi egy alkalommal vezetői értekezleten való részvétel;
- belső ellenőrzések, intézményi látogatások;
- speciális információszolgáltatás az intézmény pénzügyi-gazdálkodási, valamint szakmai tevékenységéhez kapcsolódóan;
- jelenlét a képviselő-testületi üléseken.

A Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálatokkal, a pedagógiai szakmai szolgáltatókkal és az EGYMI-vel

A kapcsolattartó személy az óvodavezető, a tagóvoda vezetők és az óvodavezető helyettesek.

A kapcsolattartás formája elsősorban eseti, mely kiterjed:

- A gyermek fejlettségével, személyiségével, magatartásával összefüggő szakvélemény megkérésére;
- az iskolai alkalmasság, felkészültség megállapítására; a gyermekek szakszolgálatban történő fejlesztésére, foglalkozására;
- az óvodavezető konzultációs kapcsolatot tart a Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálatokkal a vizsgálatra küldött vagy fejlesztő foglalkozásokon részt vevő gyermekekkel kapcsolatban;
- az óvodavezető szakmai együtt működést szervez a pedagógiai szakmai szolgáltatókkal.

A Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Bácsalmási Tagintézménye Tankerületi Szakértői Bizottság címe: 6430 Bácsalmás, Szent János utca 5.

A Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Bácskai Szakértői Bizottsági Tagintézménye címe: 6500 Baja, Deszkás utca 2.

A Család és Gyermejjóléti Szolgálattal

Az intézmény kapcsolatot tart a Család és Gyermejjóléti Szolgálattal a gyermekek elhanyagoló nevelése, veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében.

Az intézmény segítséget kér a Család és Gyermejjóléti Szolgálattól, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni.

Gyermekvédelmi felelősünk havi rendszerességgel tartja a kapcsolatot esetmegbeszélések alkalmával, illetve alkalmyszerűen, amelyről az óvodavezetőnek folyamatosan, írásban pedig évente beszámol.

Probléma esetén az óvodapedagógusok írásban továbbítják jelzéseiket. A kapcsolattartást vezetői szinten az óvodavezető gyakorolja, gondozza.

A kapcsolattartás formái, lehetséges módjai:

- A Család és Gyermekjóléti Szolgálat írásban történő értesítése, ha az intézmény a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja;
- konzultálás;
- havi esetmegbeszélés az intézmény részvételével (gyermekvédelmi felelős) a szolgálat felkérésére;
- előadásokon, szakmai értekezleteken, rendezvényeken való kölcsönös részvétel (meghívás alapján).

Hitoktató nevelővel

A gyermekek számára biztosítani kell, hogy egyházi személy által szervezett, hitoktatáson vehessenek részt (Kntv.35.§). A hitoktató nevelővel való kapcsolattartás a vezető kötelessége. Az óvodás gyermekek részére a történelmi egyházak által nyújtott hitoktatás szülői igények szerint, szakképzett hitoktatóval szervezhető, akit az egyház bíz meg. Az óvoda biztosítja a vallási neveléshez szükséges helyet, időt és eszközöket. A hitoktatást olyan módon szervezzük, hogy az óvodai foglalkozások rendjéhez illeszkedjen.

A bölcsődével

Meglátogatjuk a madarasi bölcsődéből érkező gyermekeinket, megfigyeljük játékukat, szokás-és szabályrendszerüket. Szívesen fogadjuk, ha a saját kisgyermekgondozó-, nevelővel ellátogatnak az óvodánkba, ismerkedés céljából.

Az egészségügyi szakszolgálatokkal (ifjúságorvos, fogorvos, védőnők)

Az intézmény a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatát az ifjúságorvos, fogorvos, védőnők bevonásával oldja meg.

Az egészségnevelési munkánkat ifjúságorvosunk és a védőnők segítik. A kapcsolattartás az óvodavezető feladata.

Az egészségügyi szakszolgálatokkal való kapcsolattartás kiterjed:

- A gyermekek fogászati, szemészeti és általános szűrővizsgálatára (évente legalább egyszer);
- nevelőtestületi és szülői értekezleten való részvételre, alkalmankénti esetmegbeszélésekre;
- az alkalmazottak munka-alkalmassági vizsgálatát végző szolgáltatásra;
- munkába állás előtti orvosi vizsgálat megszervezésére;
- időszakos orvos vizsgálatokra.

Egyéb intézmények, közösségek és az intézményünk kapcsolata

Nevelési évenként az éves munkatervben kijelölt óvodapedagógusok hagyományainknak és a helyi szükségleteknek megfelelően tartanak kapcsolatot:

- Közművelődési intézményekkel;
- Gyámhivatallal;
- nemzetiségi önkormányzatokkal;
- Óvodásokért és a Jövőnkért Bácsalmáson Alapítvánnyal;
- Szociális Otthonnal.

Az intézményt támogató szervezetekkel való kapcsolattartás

Az intézményt támogató szervezetekkel való kapcsolattartás kiemelt szempontjai, hogy a támogató megfelelő tájékoztatást kapjon az intézmény anyagi helyzetéről, a támogatással megvalósítandó elképzelésről és annak előnyeiről.

Az intézmény a kapott támogatásról és annak felhasználásáról olyan nyilvántartást vezessen, hogy abból megállapítható legyen a támogatás felhasználásának módja, célszerűsége, valamint a támogató ilyen irányú információ igénye kielégíthető legyen.

A vezetőség feladata, hogy az óvoda számára minél több támogatót szerezzen, s azokat megtartsa.

Bácsalmás, 2013. augusztus 01.

Készítette: Nevelőtestület

XIX. Érvényességi nyilatkozat

Hatálybalépés: 2013.09.01.

Hatályosság: 2013.09.01.-2018.08.31.

Felülvizsgálat: 2018.09.01.

Módosítása: a felülvizsgálat során

Felülvizsgálat rendje:

Az óvoda nevelőtestülete 2018. augusztus 31-ig felülvizsgálatot tart és ennek eredményeképpen módosítja/hatja a Pedagógiai Programot.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére

- Írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőségének;
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

A módosítás feltételei

- ha a vonatkozó jogszabályokban változás állt be
- hálózatbővítés, leépítés
- szervezeti átalakítás
- ha egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol
- ha a nevelőtestület legalább 1/3-a a módosításokra vonatkozó javaslatokat nyújt be (a javaslat elfogadásának feltétele a nevelőtestület 50% + 1 igenlő szavazata).

A Pedagógiai Program elérhetősége és nyilvánosságra hozatala

A megismerhetőség folyamatos biztosításának érdekében a Pedagógiai Program az intézmény irodáiban, a honlapon az egész nevelési év során megtekinthető.

XX. Legitimációs záradék

1. Elfogadta: (Nevelőtestület nevében)	aláírás
dátum	
2. Jóváhagyta: (óvodavezető)	aláírás
dátum	
3. Véleményezte: (Szülői Szervezet nevében)	aláírás
dátum	
4. Tájékoztatásul megkapják: 1 példány Nevelőtestület 1 példány Szülői Szervezet	
5. Irattári szám	

A Pedagógiai Programban történő módosítások, 2014:

- IV. Helyzetkép (szakszolgálat)
- V. Küldetésnyilatkozatunk, jövőképünk
- X. Az óvodai nevelés általános feladatai (X.1. Az egészséges életmód kialakítása, egészségfejlesztési program, Higiénés szokások)
- X. Az óvodai nevelés általános feladatai (X.1. Az egészséges életmód kialakítása, egészségfejlesztési program; Alvás, pihenés)
- X. Az óvodai nevelés általános feladatai (X.3. Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása)
- XI. Speciális feladataink (X.3. A többi gyermekkel együtt nevelhető SNI és BTMN küzdő gyermekek óvodai nevelése)

- XIII. A nevelőmunka tervezése (Csoportnapló, A Gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció)
- XVII. Gyermekvédelem
- XVIII. Intézményünk kapcsolatrendszere

A Pedagógiai Programban történő módosítások, 2015:

- XI. Speciális feladataink kiegészítése a látássérült gyermek óvodai nevelésével
- XII/2. A nevelőtestület képzettségi mutatói
 - főiskolai végzettségű óvodapedagógus: 24 fő
 - közoktatás vezető: 6 fő
 - szakvizsgázott óvodapedagógus: 8 fő (2 óvodapedagógus 2 szakvizsgával is rendelkezik)
- XVII. Gyermekvédelem (2015. szeptember 01-től 3 éves kortól kötelező az óvodába járás)
- XIV. Az óvodai élet tevékenységformái; Verselés, mesélés (a napi mesélésben rejlő drámalehetőségek kihasználása, dramatikus játékok alkalmazása)

A Pedagógiai Programban történő módosítások, 2016:

- Az Alapszolgáltatási Központ és a Családsegítő neve megváltozott, értelemszerűen javítva lett Család és Gyermekjóléti Központ, illetve Család és Gyermekjóléti Szolgálatra.
- A csoportnaplóban a 2016/2017-es nevelési évtől a tevékenységeket egy hétre tervezzük.